ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Kristiina Reinfeldt
Riigikogu
kristiina.reinfeldt@riigikogu.ee

Teie 23.09.2026

Meie 04.11.2026 nr 2.3-4/26/610-4

Arvamuse avaldamine eelnõule (uue tarbijakrediidi direktiivi ülevõtmine)

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) arvamuse avaldamiseks võlaõigusseaduse (VÕS) ja teiste seaduste muutmise seaduse (uue tarbijakrediidi direktiivi ülevõtmine) eelnõu.

AKI esitas eelnõu kohta arvamuse 06.03.2026 kirjaga nr 2.3-4/26/610-2. Täname eelnõu koostajaid AKI esitatud märkustega arvestamise eest.

Samas soovime jätkuvalt juhtida tähelepanu kavandatava VÕS § 403⁴ lõike 3 rakendamise ühele praktilisele aspektile. Sätte kohaselt ei või tarbija krediidivõimelisuse hindamiseks koguda ega kasutada IKÜM artikli 9 lõikes 1 nimetatud eriliiki isikuandmeid. Samal ajal peab krediidiandja krediidivõimelisuse hindamisel tuginema tarbija sissetulekuid, kohustusi ja finantsolukorda puudutavale teabele.

Praktikas võib krediidivõimelisuse hindamiseks esitatavatest dokumentidest (näiteks konto väljavõttest või muudest sissetulekut tõendavatest dokumentidest) ilmneda teave, millest on võimalik teha järeldusi isiku terviseseisundi või muu eriliiki isikuandmetega seotud asjaolu kohta. AKI hinnangul oleks õigusselguse huvides otstarbekas, kui seadusandja annaks täiendavaid selgitusi selle kohta, kuidas tuleb nimetatud keeldu praktikas tõlgendada olukorras, kus krediidivõimelisuse hindamiseks kogutud finantsandmetest on võimalik teha järeldusi IKÜM artikli 9 lõikes 1 nimetatud eriliiki isikuandmete kohta. Selline täpsustus aitaks kaasa sätte ühetaolisele rakendamisele ning vähendaks tulevasi tõlgendamisküsimusi nii krediidiandjate kui ka järelevalveasutuste jaoks.

Juhime Riigikogu tähelepanu, et eelnõu vastuvõtmine toob kaasa täiendavad ülesanded ja koormuse kasvu AKI-le[1]. Oleme esitanud kõikide meile teadaolevatest lisanduvate ülesannete täitmise tagamiseks lisaeelarve taotlused riigieelarve 2027-2030 strateegia raames, aga paraku ei ole ühtegi meie taotlust rahuldatud. Juba täna on tänu kaebuste, vaiete ja kohtumenetluste arvu olulisele tõusule vaja teha valikuid, milliseid kaebusi me lahendame ja milliseid mitte. Samas on meile juba lisandunud täiendavaid ülesandeid ilma selleks ressurssi eraldamata. Näiteks rakendus 2025. a Euroopa Liidu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES), mille üle AKI peab järelevalvet teostama regulaarsete auditite näol ja lahendama andmesubjektidega kaebusi ning nende kohta regulaarselt statistikat koguma ja avaldama; Riigikogu menetluses on platvormitöö seadus, millega lisanduvad AKI menetluskoormust tõstvad järelevalve ülesanded. Lähiaastatel on oodata veel mitmeid Euroopa Liidu õiguse rakendamisest tulenevaid koormust tõstvaid ja täiesti uusi ülesandeid sh selliseid, milline kompetents hetkel AKI-s puudub - näiteks andmemäärus, andmehaldusmäärus, tehisintellekti määrus, terviseandmeruumi määrus jt. Peagi on rakendumas ka Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS), millest tuleneb AKI kohustus süsteemi

[1] Vt eelnõu seletuskirja 6. ptk p 2.8

regulaarselt auditeerida ja andmesubjektide kaebusi menetleda. Lisaks eeltoodule on kasvanud üldised ja ühiskonna ootused AKI-le, et oleks aktiivsed nõustavad partnerid oma pädevuse piires nii seadusloojale kui ka erinevatele sektoritele uute tehnoloogiate rakendamisel kui ka vajadusel kaitseksime jõulisemalt andmesubjektide huve läbi järelevalvemenetluse sh avaliku sektori kui andmetöötleja ja teabevaldaja osas. Tänaste ressurssidega ei ole meil võimalik täita ei uusi ülesandeid ega ka vastata viidatud ootustele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Irina Meldjuk
Irina.Meldjuk@aki.ee
627 4108